

Protocol Meldcode

Meldcode met afwegingskader

Ingangsdatum 01-05-2022

INNOVO, Stichting voor Katholiek Onderwijs

INNOVO
ONDERWIJS OP MAAT
NETWERK

Suzanne Moonen
Adviseur Onderwijs

Inleiding

Uit onderzoek blijkt dat jaarlijks circa 3% van alle kinderen wordt blootgesteld aan enige vorm van kindermishandeling en huiselijk geweld. Dit komt neer op gemiddeld 1 kind per schoolklas. Het is dan ook uitermate belangrijk dat alle beroepskrachten die werkzaam zijn binnen de school hier alert op zijn, signalen in kaart brengen en hier op de juiste manier op anticiperen. Binnen dit protocol wordt aangegeven hoe leerkrachten, IB'ers en de aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling van INNOVO moeten handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

De Meldcode

De Meldcode is gebaseerd op drie pijlers: *Meldnormen*, *Situaties van Onveiligheid* en de *Afwegingsvragen*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
2. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
3. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In het afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- Acute onveiligheid
- Structurele onveiligheid
- Disclosure (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de *afwezigheid* van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure

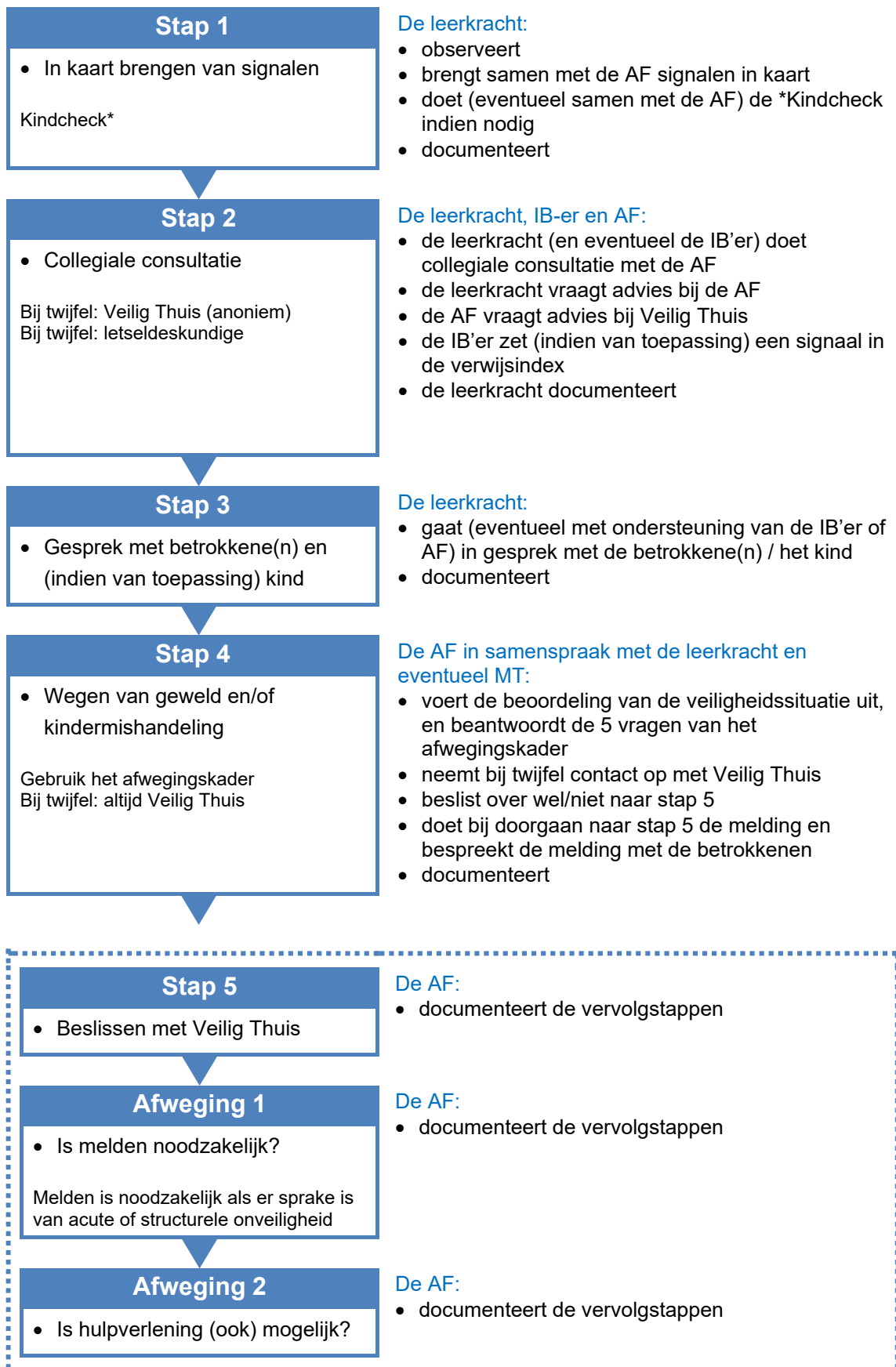
Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een beroepskracht zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in de bijlage(n).

Afwegingsvragen

Het *afwegingskader* (toe te passen in stap 4), bevat de vijf *afwegingsvragen* waarmee beroepskrachten bij de twee beslissingen, die in stap 5 van de meldcode moeten worden genomen, worden ondersteund.

Overzicht wettelijk verplichte stappen

Omschrijving van de stappen

Bij INNOVO worden de stappen als volgt gezet.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De leerkracht brengt met de aandachtsfunctionaris de signalen objectief en feitelijk in kaart en maakt hiervoor gebruik van het format Meldcode in ParnasSys. In ParnasSys documenteert de leerkracht de in kaart gebrachte signalen en eventuele uitkomsten van de kindcheck.

De kindcheck is aan de orde in alle gevallen waarin de leerkracht meent dat door de medische situatie of door andere omstandigheden waarin de ouder van een kind of een andere in het gezin wonende adolescent verkeert, een risico bestaat op ernstige schade voor kinderen waar hij zorg voor draagt.

De leerkracht gaat na of kinderen veilig opgroeien. Denk bijvoorbeeld aan ouders of andere in het gezin wonende adolescenten met ernstige psychische problemen, drugs- of alcoholverslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten of geweld bij scheidingen.

Bij het uitvoeren van de kindcheck gaat de leerkracht als volgt te werk:

- De leerkracht gaat in gesprek met de ouder / verzorger:
  - o Hij vraagt of, en zo ja, met wie de cliënt de zorg voor het kind deelt. Hij onderzoekt samen met de ouder of het hem, ondanks zijn situatie, lukt om het kind voldoende verzorging, zorg en veiligheid te bieden, of hij daar hulp bij heeft en of hij (meer) hulp wenst.
  - o Hij vraagt de ouder (indien dit nog niet bekend is) of hij een (ex)partner heeft met kinderen waar hij geregeld aanwezig is.
  - o Hij vraagt de ouder of deze mogelijk zwanger is.
- Op basis van dit gesprek en op basis van de situatie waarin de ouder verkeert, stelt de leerkracht vast of zijn zorgen over de mogelijke ernstige schade voor het kind zijn weggenomen, of dat zijn zorgen, ook na het gesprek, zijn gebleven.
- Blijven er zorgen na het gesprek met de ouder, dan zet de leerkracht op basis van de oudersignalen, de stappen van de Meldcode.

Als er sprake is van signalen of vermoedens van eengerelateerd geweld, dan moet er altijd een deskundige worden geraadpleegd. De AF neemt daarvoor contact op met Veilig Thuis. Bij een acute dreiging van veiligheid worden de stappen van de meldcode versneld doorlopen. In dat geval wordt er direct contact opgenomen met de aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld van de politie.

Stap 2: Collegiale consultatie

De leerkracht (en eventueel de IB-er) doet een collegiale consultatie met de aandachtsfunctionaris. Tijdens de collegiale consultatie worden de in kaart gebrachte signalen en vervolgstappen besproken.

Bij twijfel vraagt de aandachtsfunctionaris altijd (op basis van anonieme cliënt gegevens) advies aan Veilig thuis.

De leerkracht en AF documenteren de uitkomsten van de collegiale consultatie, het eventuele advies van Veilig Thuis en de genomen besluiten in ParnasSys. De AF beslist (eventueel in samenspraak met de IB'er) of een verwijzing wordt gedaan in de Verwijsindex. De IB'er doet bij een positief besluit een signaal plaatsen in de verwijsindex.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

De leerkracht gaat (eventueel met ondersteuning van de IB'er of AF) in gesprek met de betrokkene(n) / het kind. De leerkracht bereidt het gesprek met de betrokkene(n) en (indien van toepassing) met het kind voor met de AF en eventueel de IB'er. Bij het voorbereiden van het gesprek kan Veilig Thuis zo nodig om advies worden gevraagd.

De uitkomst van stap 3 wordt door de leerkracht genoteerd in ParnasSys in de daarvoor bestemde notitie.

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

Aan de hand van de in kaart gebrachte signalen, collegiale consultatie, eventuele advies van Veilig Thuis en het gesprek met de betrokkene(n) beantwoordt de AF in samenspraak met de leerkracht en eventueel een teamlid MT de 5 vragen van het afwegingskader en beoordeelt de veiligheid. De AF doorloopt het afwegingskader in ParnasSys (zie hierna).

Waar nodig kan door de AF ter ondersteuning Veilig Thuis worden ingeschakeld bij het doorlopen van de stappen.

De AF beoordeelt in samenspraak met de leerkracht en eventueel een lid van het MT de veiligheidssituatie. De uitkomst van deze beoordeling wordt vastgelegd in ParnasSys.

Bij twijfel wordt er altijd advies gevraagd bij Veilig Thuis. Ook dit advies wordt vastgelegd in ParnasSys.

Als is besloten om naar stap 5 te gaan, dan bereidt de AF de laatste 3 vragen van het afwegingskader voor en legt dit vast in ParnasSys. De AF bereidt het gesprek met de betrokkene(n) voor en voert het gesprek. Er zal een registratie bij Veilig Thuis plaatsvinden. Dit wordt ook tijdens het gesprek met de betrokkene(n) vermeld. Het gesprek met de betrokkene(n) wordt gedocumenteerd in ParnasSys.

Vijf afwegingsvragen

	1	<p><i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.</p>
Meldnorm 1	2	<p><i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p>
	3	<p><i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.</p>
Meldnormen 2 en 3	4	<p><i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
	5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i></p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis:

1: Is melden noodzakelijk?

2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?

De melder neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.

De AF is verantwoordelijk voor het inzetten / het organiseren van hulp, het coördineren en toezicht houden op de ingezette hulp.

Als er hulp wordt ingezet is de AF verantwoordelijk voor verdere stappen als de ingezette hulp niet voldoende is en de AF is verantwoordelijk voor documentatie van de ingezette hulp en legt dit vast in de daarvoor bestemde notitie in ParnasSys.

Wettelijke verplichtingen

Verantwoordelijkheid

In de Meldcode dient de organisatie vast te leggen wie binnen de organisatie de stappen doorloopt. Bijvoorbeeld een leerkracht die de signalen bespreekt met de zorgcoördinator/aandachtsfunctionaris van een school. Daarnaast moet de organisatie in de Meldcode vastleggen wie eindverantwoordelijk is voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

De leerkracht doorloopt allereerst stap 1 van de meldcode. In stap 2 vindt er collegiale consultatie plaats met de AF en eventueel de IB'er. De AF heeft indien nodig contact met Veilig thuis en indien van toepassing doet de IB'er een signaal plaatsen in de verwijzindex. Bij stap 3 gaat de leerkracht eventueel met ondersteuning van de IB'er of de AF in gesprek met de betrokkene(n) / het kind. De stappen 1 tot en met 3 worden gedocumenteerd door de leerkracht. Vanaf stap 4 neemt de AF de regie. De AF beslist uiteindelijk ook of wordt doorgegaan naar stap 5 en is daarmee eindverantwoordelijk. De AF documenteert de stappen 4 en 5.

Vertrouwelijke informatie

Vertrouwelijke informatie wordt altijd conform de AVG-wet verwerkt. Ouders hebben te allen tijde recht op inzage in het dossier van hun kind(eren). Het belang van het juist documenteren van informatie (feitelijk, objectief, specifiek, etc.) is van belang.

School heeft geen toestemming nodig van ouders om Veilig Thuis om advies te vragen en/of een melding te doen.

Documenteren

Bij Onderwijsstichting INNOVO is het stappenplan verwerkt in een notitiecategorie genaamd "meldcode" binnen ParnasSys. Binnen dit administratiesysteem wordt alle informatie feitelijk en duidelijk vastgelegd. Hiervoor wordt het standaard sjabloon gebruikt.

Instructie gebruik Kindcheck

De Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren. De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de Meldcode**.

De Kindcheck geldt voor alle beroepskrachten die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op beroepskrachten die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de beroepskracht zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige kinderen. De Kindcheck geldt als een beroepskracht meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suïcidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de beroepskracht zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck;
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

Heeft u twijfels over de veiligheid van de kinderen? Dan doorloopt u de stappen van de Meldcode. U legt eerst vast door welke signalen bij de ouder u twijfelt over de veiligheid van de kinderen. Daarna volgt u de verdere stappen van de Meldcode die ervoor zorgen dat er ook verder onderzoek plaatsvindt en dat er, zo nodig, passende hulp komt.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie of een andere in uw eigen Meldcode vermelde deskundige op dit specifieke terrein.

Informatie over meldrecht in relatie tot beroepsgeheim

Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie met een cliënt of patiënt is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is.

Meldrecht

De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Bij een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld is dit in een meldrecht vastgelegd in de Wet maatschappelijke ondersteuning (art. 5.2.6 Wmo). Dit biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Ook als zijn cliënt, patiënt of leerling daar geen toestemming voor geeft. Daarnaast biedt het meldrecht beroepskrachten de mogelijkheid om informatie over een cliënt, patiënt of leerling te verstrekken als Veilig Thuis daarbij in een onderzoek naar vraagt. NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. Alle stappen van de meldcode zijn zorgvuldig doorlopen, en de gesprekken met de betrokkene(n) zijn gevoerd.

Verwijsindex risicojongeren

De organisatie moet zijn medewerkers op de hoogte stellen van de meldingsprocedure voor de Verwijsindex risicojongeren. Dit geldt alleen voor organisaties die bevoegd zijn een melding te doen in dit systeem.

Als er zorgen zijn over een leerling dan geeft de IB'er een signaal af in de Verwijsindex. Als er een match ontstaat in het systeem, dan heeft de IB'er sneller zicht op welke andere professionals betrokken zijn bij de jeugdige of bij een broertje/zusje uit hetzelfde gezin. De ouders worden door de IB'er geïnformeerd als er een signaal wordt afgegeven in de Verwijsindex. Als de IB'er na een match inhoudelijke informatie wil delen met een andere professional, dan vraagt hij vooraf toestemming aan de ouders.

Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen.

1. Termen

In dit protocol wordt er gesproken over kind en/of leerling. In stap 3 is het kind ook expliciet als gesprekspartner benoemd. Binnen INNOVO vinden we het belangrijk dat het kind gezien en gehoord wordt.

2. Informatie over het proces

In eerste instantie zal het contact tussen de leerkracht en het kind plaatsvinden. Uiteraard in afstemming met de aandachtfunctionaris. De leerkracht is vaak het meest vertrouwde gezicht op school. Mocht om welke reden dan ook dit geen passende keuze zijn, dan kan er altijd voor worden gekozen om een andere vertrouwde professionele volwassene in gesprek te laten gaan met het kind. Denk hierbij aan een andere leerkracht waar het kind een goede band mee heeft of de aandachtfunctionaris.

Het kind zal waar mogelijk deelgenoot worden gemaakt van de zorgen, de te nemen stappen, het besluit, enz. Uiteraard blijft het belangrijk dat het kind altijd de keuze heeft om wel of geen gesprek te voeren. Er kunnen ook zwaarwegende redenen zijn op basis waarvan wordt besloten om niet alle informatie met het kind te delen. Dit wordt altijd in onderling overleg bepaald (al dan niet in samenspraak met VT).

3. Informatie over veilig opgroeien

Zoals bij punt 2 benoemd is de persoon die in gesprek gaat met het kind meestal de eigen vertrouwde groepsleerkracht, tenzij. Deze persoon informeert het kind over wat een normale omgang tussen ouder en kind zou moeten zijn en wat het recht van het kind is. Er dient duidelijk naar voren te komen dat het kind nooit de schuldige is.

4. Recht op eigen mening

Zoals bij punt 2 benoemd is de persoon die in gesprek gaat met het kind meestal de eigen vertrouwde groepsleerkracht, tenzij. Deze persoon legt ook duidelijk uit dat het kind zijn/haar eigen mening mag geven en de mogelijkheden hiervan. Belangrijk in het gesprek met het kind is altijd een veilig gevoel op basis van vertrouwen.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

Zoals bij punt 2 benoemd is de persoon die in gesprek gaat met het kind meestal de eigen vertrouwde groepsleerkracht, tenzij. Deze informeert het kind, maar luistert ook goed naar de visie van het kind.

Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

Zoals bij punt 2 benoemd is de persoon die in gesprek gaat met het kind meestal de eigen vertrouwde groepsleerkracht, tenzij. Deze vraagt ook naar de mening van het kind voor wat betreft de besluitvorming. De leerkracht, aandachtfunctionaris en mogelijk andere betrokkenen (o.a. VT) nemen dit mee in de besluitvorming.

7. Route bij disclosure

Op het moment dat er sprake is van disclosure dient de betrokken volwassene direct aan te geven dat dit een belangrijk signaal is dat hij/zij moet bespreken met de aandachtsfunctionaris (vaak IB-er). In overleg met de AF kan besloten worden wie de vervolgstappen uitlegt aan het kind. Denk hierbij aan bijvoorbeeld: direct contact met Veilig Thuis en samen vervolgstappen bepalen.

8. Steun

Belangrijk is de steun die de leerling wordt geboden door de betrokkenen. Er kunnen adviezen gevraagd worden aan VT. Het kind wordt betrokken bij de wenselijke steun. Waar heeft dit kind behoefte aan, of juist niet? De AF heeft nauw contact met VT en mogelijk andere hulpverleningsinstanties. Ook zij worden op de hoogte gebracht van de steun die het kind op school wenst en kan verwachten.

9. Tips voor gesprek

Leerkrachten en/of aandachtsfunctionarissen wordt aanbevolen gebruik te maken van kwalitatieve gesprekstips. Deze zijn opgenomen in de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018).

Bijlage 1

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld. Deze voorbeelden zijn gericht op de praktijk van het onderwijs, bijvoorbeeld: basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs en leerplicht.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. • (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. • Poging tot verwurging. • Wapengebruik. • Geweld tijdens de zwangerschap. • (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. • Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). • Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. • Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. • Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. • Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. • Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden. • Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken. • Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben. • Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld. • Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden. • Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval

zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig
Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden

Bijlage 2

Format Meldcode met afwegingskader ParnasSys

Stap 1: In kaart brengen van signalen.
<i>Noteer zo concreet en feitelijk mogelijk de waarnemingen. Noteer ook data, aantallen, bronnen, etc. Let op speculatieve formuleringen.</i>

Stap 2: Overleggen met een collega en evt. Veilig Thuis
<i>Bespreek je signalen met de aandachtsfunctionaris en eventueel de IB'er. Indien nodig vraagt de aandachtsfunctionaris advies aan Veilig Thuis. Indien van toepassing zet de IB'er een signaal in de Verwijsindex. Noteer hier beknopt maar volledig de uitkomsten van stap 2.</i>
Gesprek met [naam/functie] Resultaten gesprek: ...

<i>Overweeg laagdrempelig een signaal af te geven in de Verwijsindex. Er hoeft (nog) geen sprake te zijn van HG of KM. Er zijn wel al zorgen.</i>
--

Stap 3: Gesprek met de ouder en het kind
<i>Ga, indien mogelijk, in gesprek met de betrokkenen. Deel de objectieve bevindingen en uit je zorgen. Noteer duidelijk de uitkomsten van het gesprek.</i>
Gesprek met leerling
Gesprek met ouders/verzorgers

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld of kindermishandeling door aandachtsfunctionaris		
Afweging 1: Heb ik op basis van de stappen 1 t/m 3 van de meldcode een vermoeden van (dreiging) van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?	Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.	Ja / nee
Afweging 2: Schat ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?	Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afweging 3 t/m 5 worden samen met Veilig thuis doorlopen.	Ja / nee
Afweging 3: Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?	Nee: Melden bij Veilig Thuis (zie stap 5). Ja: Ga verder met afweging 4. Zodra er een melding bij VT gedaan wordt en/of hulp georganiseerd wordt, dient een signaal in de Verwijsindex afgegeven te worden.	Ja / nee Signaal Verwijsindex: ja / nee
Afweging 4: Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te	Nee: Melden bij Veilig Thuis (zie stap 5). Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.	Ja / nee

wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?	<i>Indien ja, noteer SMART de gemaakte afspraken en betrokken samenwerkingspartners.</i>	
Afweging 5: Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?	Nee: (opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on-)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners. <i>Indien ja, noteer concreet de gemaakte afspraken en betrokken samenwerkingspartners.</i>	Ja / nee

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis door aandachtsfunctionaris	
1: Is melden noodzakelijk? 2: Is hulp inzetten/organiseren (ook) mogelijk?	
<i>De aandachtsfunctionaris neemt bij een melding samen met Veilig Thuis de laatste drie vragen van het afwegingskader door.</i>	
Resultaat van het gesprek met Veilig Thuis.	

Check:

Alle stappen (indien noodzakelijk) doorlopen?
Zijn de gemaakte afspraken SMART vastgelegd?

Ja / nee

Ja / nee

Afgesloten op:

Datum

Door:

Naam en functie